

L'aprofitament i l'administració dels recursos hídrics.

L'aigua, un bé escàs.

L'aigua és consubstancial a l'home, condiciona l'activitat dels pobles, i és un recurs natural ineludible que permet el progrés d'un país quan es garanteix el seu aprovisionament.

Cal, però, una política de regulació, d'abastament i de sanejament que possibiliti el repartiment i profit d'aquest bé escàs, com a Catalunya ho permet i garanteix l'Estatut d'Autonomia a partir d'un desplegament legislatiu i competencial que adequa les necessitats hídriques al nostre territori.

Tres són els serveis bàsics per al desenvolupament de l'activitat humana: les comunicacions, els recursos energètics i l'aigua.

En una societat industrial i que basa la seva economia en la relació, en el tràfic de béns i persones, que necessita fomentar la integració a Europa, és cabdal la millora de la xarxa de comunicacions. Per això en els darrers anys s'han esmerçat tants esforços a adequar carreteres, a estructurar el territori a partir d'un entramat viari.

La política d'obtenció d'energia, les fonts, i la distribució i consum, no depèn directament de nosaltres. Les grans decisions vénen condicionades per la situació dels mercats internacionals del petroli i el carbó, i la generació d'energia nuclear també s'escapa a la capacitat de decisió d'un Govern autònom, amb l'actual distribució competencial. Únicament es pot intentar, des de Catalunya, que tots els ciutadans d'aquest país gau-

deixin d'unes condicions similars per a l'aprofitament dels recursos energètics que es puguin obtenir.

Garantia de progrés

De manera similar cal actuar amb l'aigua. Sense disposar d'aquest recurs natural és impossible la pervivència d'un assentament humà. Aigua per a ús de boca, per a usos agrícoles, o per als processos industrials.

Un país que vol progressar, que es vol enriquir, necessita poder comptar amb un aprovisionament garantit d'aigua. La política de regulació dels rius, d'embassaments, de captacions per a abastament als nuclis poblats, de regadius, de control de qualitat, esdevé llavors essencial per al bon funcionament de la Comunitat.

Per això, un dels programes d'inversions més ambiciosos que es desplega ara és el del cicle de l'aigua, amb actuacions en matè-

ria d'abastaments, de regulació i de sanejament.

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya garanteix la possibilitat de desplegar des del nostre propi país aquesta política. El Decret de Transferència promulgat el 27 de desembre de 1985 materialitza el nivell en què es poden exercir aquestes competències. La Llei de l'Administració Hidràulica de Catalunya adequa l'ordenament normatiu a la realitat del nostre territori. El marc per a un Pla d'Aigües a Catalunya, precedent elaborat l'any 1981, fixa les mancances existents, detecta els problemes a resoldre i planteja les propostes d'actuació a mig termini. En aquest marc de referència s'encaixa el problema de l'aigua a Catalunya.

Mal repartida

El nostre és un país molt accidentat, densament poblat, amb una concentració demogràfica en la zona litoral, allunyada dels àmbits on abunden els recursos hídrics, que ha vist com amb la recent industrialització i l'afluència turística esgotava les reserves subterrànies o les malmetia per la inexistència d'una política de regulació d'aforaments i de control d'abocaments de les aigües residuals. Un país al qual no li falta aigua, sinó que la té mal repartida, que l'ha feta malbé en part i que no pot utilitzar tota la que necessita per impediments legals.

Aquesta situació és ben complexa, i no ve d'ara. De temps immemorials, l'aigua ha generat un extraordinari compendi jurídic, de drets i deures, de concessions, de servituds, que per tradició i cultura han penetrat en l'essència del nostre poble.

Sovint, fins avui mateix, s'han considerat antagonics els interessos que pretenien la regulació d'un mateix cabal, pel sol fet de la identitat de la procedència, sense voler entrar en la possible complementarietat dels aprofitaments. Aquesta és la dificultat més gran per millorar-ne la distribució equitativa

entre la societat. En el medi rural, lligada a l'explotació de la terra, tenia un cert sentit històric pel component de domini que generava la titularitat del dret a l'aigua. Avui, en una societat urbana, en un Estat de Dret on l'interès privat queda supeïtat al comú, amb una legislació d'aigües que consagra aquest principi, s'haurien d'haver apaivagat els radicalismes entorn de l'aigua. Malauradament, a voltes sembla que tan sols han canviat les formes.

Treure'n tot el fruit

Perquè la millora dels aprofitaments dels recursos hídrics mitjançant les modernes tecnologies és un objectiu assolible. A Catalunya tenim exemples de projectes en funcionament, en execució o de futur ben evidents: la portada d'aigües del Ter al Maresme, al Vallès i a Barcelona; la planta d'Abrebra per al consum del Barcelonès, el Baix Llobregat i, en un futur, el Penedès i el Garraf; la recuperació dels sobrants d'aigua dels canals del Delta de l'Ebre per al servei a les indústries i als municipis del camp de Tarragona i el Baix Penedès; l'embassament de Rialb per millorar la regulació del riu Segre i poder posar així en regadiu 50.000 ha de conreu a les Garrigues i a la Segarra; i la presa de la Llosa del Cavall per acabar de treure tot el fruit del Llobregat, un riu que des del seu naixement està utilitzat per l'home i que és exemple de la capacitat de la gent d'aquest país per aprofitar els recursos de què disposa.

Aconseguir una estabilitat en l'oferta d'aigua és només un problema de disponibilitat administrativa i de recursos financers. L'aigua hi és. Catalunya no és un país sense aigua, únicament la té irracionalment utilitzada.

Amb els projectes pendents d'executar, es podria resoldre també el greu problema de salinització i contaminació de les conques litorals, la Tordera, el Maresme, el delta del Llobregat i el Francofí. Caldria un gran esforç per recarregar el subalvi, a partir en part d'aigües re-

siduals, i també amb una adequada regulació dels aquífers avui sobreexplotats. Es tracta d'un patrimoni de valor intrínsecament econòmic, però també d'una gran vàlua ecològica i mediambiental que cal preservar i recuperar.

Principis fonamentals

Una part d'aquest camí es va començar a recórrer l'any 1981, quan el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei sobre el Desplegament en Matèria d'Evacuació i Tractament d'Aigües Residuals. La Llei consagra els principis fonamentals de la política de sanejament que estem executant: el de solidaritat de conca i el de repercussió de la despesa de sanejament sobre l'agent emissor, tant en el cas del consum domèstic com en l'industrial. A més, diferencia el nivell de responsabilitat econòmica mitjançant la creació de dues fórmules de pagament: el cànon de sanejament pels usos industrials i l'increment de tarifa pels abastaments subjectes a les companyies de subministrament.

La Llei preveu l'elaboració d'un Pla de Sanejament que divideix Catalunya en ZONES i relaciona les intervencions que cal realitzar per retornar els rius i les platges a uns nivells adequats de qualitat mediambiental. Posteriorment aquests s'han adaptat a les normatives de la Comunitat Econòmica Europea i avui en els processos de depuració de les aigües residuals cal ajustar-se als estàndards exigits per ella. El conjunt de les inversions previstes supera els 120.000 MPTA, a destinar en un període d'uns deu anys des de l'aprovació dels Plans de Sanejament a cada una de les zones depenent de l'agilitat amb què actuin les administracions responsables de l'execució dels projectes, els ajuntaments, els consorcis o la mateixa Generalitat. Transcorreguts tres anys des de l'entrada en vigor dels primers programes d'inversió, els efectes comencen a ser evidenciables en les zones on es va decidir començar a treballar, les més densificades,

densificades, i també les més degradades. Les depuradores d'Igualada, Martorell, Manresa, Girona, Olot o Vic; els col·lectors de Llevant o del Maresme; les actuacions del Consorci d'Infraestructura Sanitària de la Costa Brava; els col·lectors de Gavà o Viladecans; i el col·lector de Salmorres del Llobregat, són exemples d'obres acabades o en execució, a les quals han de seguir-ne de noves, fins aconseguir un ritme d'inversions anuals proper als 15.000 MPTA.

El tancament del cicle de l'aigua de manera que aquesta retorni al medi natural degudament tractada perquè no presenti perill per a l'equilibri del nostre ecosistema i pugui ser reutilitzada o abocada al mar sense possibilitat de contaminació, no és tan sols una mesura de justícia envers l'entorn, no és tan sols una manera de respectar el llegat que hem de transmetre a les generacions futures, és, també, simplement l'obligació de respectar els nostres conciutadans d'arreu d'Europa i de destinar quantitats similars de recursos a la

resolució d'un dels problemes més greus que genera una societat industrialitzada.

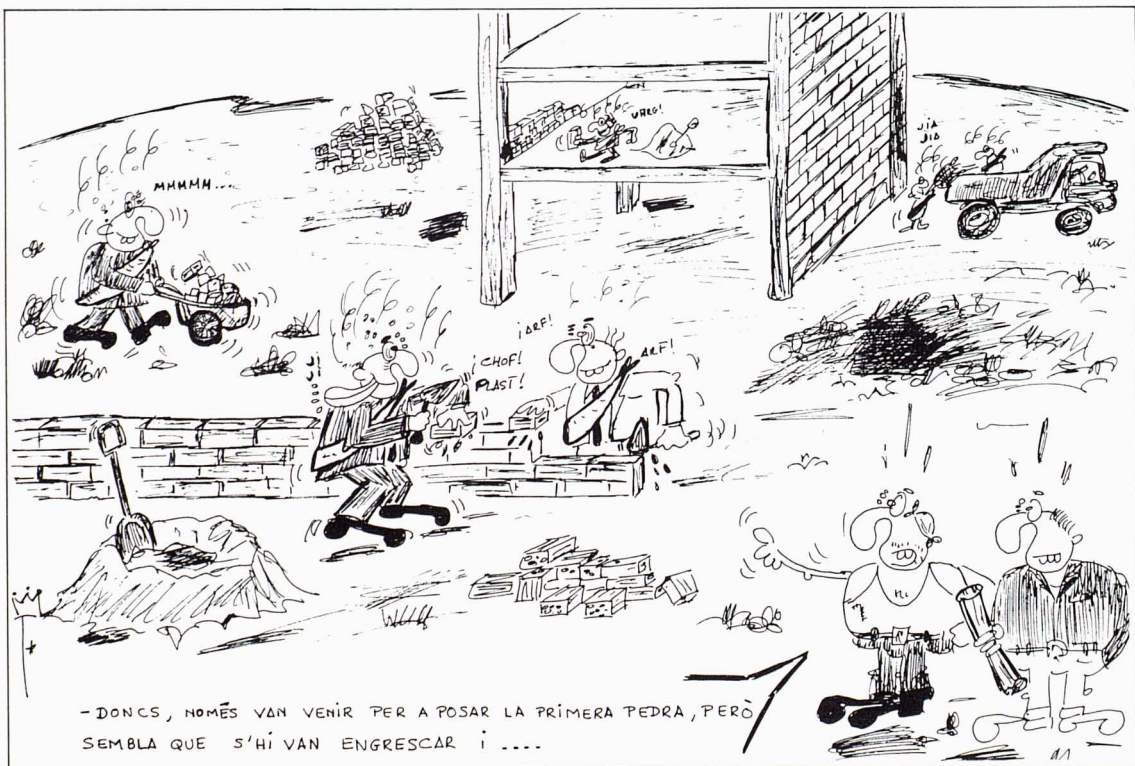
Prevenió a més de consideració

Un darrer tema s'ha de tractar en parlar de l'aigua: el de les avingudes. Diu la dita popular que «el foc té aturador, però l'aigua no». Des de l'Administració hem de fer tots els esforços possibles per eliminar els riscos potencials d'avingudes o els seus efectes sobre la població i el patrimoni construït i conreat. La Junta d'Aigües, creada per Llei del Parlament i que assumeix les competències de les anteriors confederacions hidrogràfiques, és l'organisme responsable d'actuar en aquest camp. La Junta ha de delimitar les zones de protecció d'avingudes a l'entorn dels llits fluvials i les rieres i ha d'impedir l'ocupació d'aquests espais mitjançant una policia de lleres adequada. La Junta també ha de vetllar pel manteniment dels canals de desguàs de les escorrenties pluvials, fent

obres d'endegament, de reposició de marges i motes, de consolidació amb escollera, i també, en col·laboració amb l'Administració central, ha de preveure la realització de les obres de regulació dels rius de Catalunya, de construcció de preses i embassaments i d'instal·lació de sistemes de prevenció d'avingudes, per tal que es puguin aprofitar al màxim els recursos hídrics, sense posar en perill les persones i els béns.

El cicle de l'aigua és complex: des de la seva obtenció a la utilització i el seu retorn al medi, són molts els agents que hi intervenen. També l'existència, la disponibilitat d'aigua, és un factor condicionant de moltes actuacions, d'assentaments humans, d'activitats productives, d'usos de la terra. Per això van tan íntimament lligades les decisions que es prenen per a la reactivació del nostre país amb les qüestions hidrològiques. Per això, cal tenir en el futur la màxima consideració per a la millora de l'aprofitament de la nostra xarxa hídrica. ■

L'eixida per

- DONCS, HOMES VAN VENIR PER A POSAR LA PRIMERA PEDRA, PERÒ SEMBLA QUE S'HI VAN ENGRESCAR I